

Legalább huszonöt esztendeje nem láttunk ilyen öltözéket, legfőlegb színpadon.

Láttunk a Duna-parton, felfordított, gazdátlan csónak tetején fiatal párt andalogni, mint a jó végződésű mozarabokban szokás.

Láttuk a külvárosban a következő felírást: „Itt egész nap five o clock tea kapható.”

Láttunk egy fiatalembert, aki hetykén lépegetett, s közben egy orsó cérnát húzott maga után, észrevétlenül. A cérna csak gombolyodott lefelé, és csodálatosképpen nem szakadt el. Egy dévaj fiatal lány a lábával egyre rúgta utána.

Láttunk egy hároméves kislányt, aki éjfél után egy órakor dülöngélő részeg embert vezetett kézenfogva a Vilmos császár úton. A gyerek tökéletesen éber volt és kis görbe lábaival biztos, kemény léptekkel mérte az éjszakai utat. Talán egész Angyalföldig vagy Újpestig is bandukolhattak így együtt. Azt tartják, hogy a részeg emberre angyal vigyáz. Ezúttal a kislány vigyázott a részeg emberre. Az angyal bizonyára a gyermeknek viselte gondját.

Láttunk egy földszinti lakás ablakában pipázó öregurat. Levelet tartott a kezében. A levél kifelé volt fordítva, s futtában ezt a megszólítást olvastuk le róla: „Kedves édesapám.” Reggel, amikor arra mentünk, az öregúr a levelet olvasgatta, s este, amikor ismét arra vitt utunk, az öregúr még mindig az ablakban pipázott, s a levelet még egyre a kezében tartotta. Vajon hányszor olvashatta el napközben? ...

1935. április 6., szombat, 6. old.

Élőképek

Avillamosságukba diákgyerekek kapaszkodnak. Kamaszok. Tizenöt-tizenhat évesek. Szeplősek, soványak, hosszú karúak, vigyorgók, mamlaszok. Hangjuk rekedten éles, hol mély, hol magas, mint ebben a korban lenni szokott.

– Hová mégy? – kérdezi egyik a társát.
– A zsebpénzemért – felel a kérdezett.
– Az anyádhoz?
– Nem, az apámhoz.
– A te szüleid is elváltak? – szól most közbe egy harmadik.
Az első zavartan nevet. Csak egy „ühüm”-mel felel.
– A tieid is? – kérdezi most a kérdezőt egy harmadik.
– Persze – vágja rá az kurtán.
– Az enyéim is – mondja kis szünet után egy negyedik.
Szegény gyerekek. A szívünk összefacsarodik. Milyen gyámoltalanok,
milyen árvák.

Éjjel van. Az elhagyott budai alagútban egy férfi tűnik föl. Magas. Legalább százkilencven centiméter. Sötétszőke bajuszt, szép szakállt visel, lábán sárga csizma, bőrnadrág, hatalmas vállán puska, fején zergetollas, zöld vadászkalap. Lassan, méltóságosan, de könnyedén lép be, s mellette fényes szőrű vizslája teljesen átvette gazdája járásának nemes ütemét. Az egész kép olyan, mintha századok mélyéből lépett volna elő. Nagy spanyol és holland festők festettek valamikor ilyen remek ember- és állatpéldányokat. Klasszikus kép. Egészen időszerűtlen a mai ideges, satnyult, benzines korban. Talán ezért is jár éjjel ez az úr, mert érzi, hogy nem illik bele a mai élet keretébe. A természettudomány alapjain állunk, csodákban nem hiszünk, de ha most kiderülne, hogy az, akit látunk, századokkal ezelőtt élt, s most a sírból jár föl éjfelenként, egy csöppet se csodálkoznánk.

Budapest lármás város, a kelet kapujában van. Idegenek, akik először járnak itt, érzik is lüktető véralkatát, mindig megemlítik mozgékonyágát, hangosságát. Még éjszaka is mindig zúg és zörög, csenget és csilingel, morog és dörög, zakatol és csörömpöl, s ha egyéb nem, kapukulcs csikordul, vagy óra ver a közelben, a távolban. A napokban azonban különös élményünk volt. Délben, amikor a város legforgalmasabb pontján jártunk, egyszerre néhány percre minden zaj elült. Teljes némaság borult erre a nagy, milliós városra. Nem tartott sokáig, csak mint amikor nagy, zajos társaságban egyszerre csönd lesz. „Angyal röpült át a szobán” – mondják ilyenkor.

Talán angyal röpült át Budapest utcáin is, attól támadt ez az ünnepélyes, néma csönd arra a néhány pillanatra.

Útépítők
1930-as évek
MNM Történeti Fényképtár

„Budapest lármás város, a kelet kapujában van. Idegenek, akik először járnak itt, érzik is lüktető véralkatát, mindig megemlítik mozgékonyágát, hangosságát. Még éjszaka is... zúg és zörög, csenget és csilingel, morog és dörög, zakatol és csörömpöl...”

Fiatal anya hármás gyerekkocsit tol a körúton. Három nefelejcsszemű, rózsás baba mosolyog a kocsiban. Olyan egyformán, mint általában az ikertestvérek szoktak lenni. Mindenki mosolyog, aki csak látja őket, s a járókelők – különösen a nők – közül minden harmadik-negyedik meg is áll, gügyög nekik, barátkozik velük. A kocsi alig tud előrehaladni. A fiatal anya végül is megsokallja a dolgot.

– Nem értem – mondja csípősen két rajongó nőnek. – Önök mind megsodálják az én hármás ikreimet. Irigyelnek érte. Minden idegen úgy mosolyog rájuk, mintha az övéi lennének. Így felelőtlenül imádják, de ha arról lenne szó, hogy önöket érje egyszer ilyen bő istenáldás, tudom, meg lennének szeppenve. Én örülök nekik, de én vesződöm velük. Önök azonban csak örülni akarnának nekik, vesződni nem.

– Igaza van – vallotta be piruló mosollyal a két hölgy, s kissé szégyenkezve odábbállt.

1935. április 25., csütörtök, 8. old.

Élőképek

Délelőtt van. A nagy, tágas kávéház egészen üres, mindössze a terem végében ül egy szemüveges, szürke szakállas, ápolt külsejű öregúr.

Letelepszünk a kávéház másik végébe, papírt, töltőtollat szedünk elő, írni kezdünk. Jó hely – gondoljuk – ezentúl mindig ide jövünk majd dolgozni.

Alighogy befejeztük ezt a gondolatot, egy másik szemüveges, szürke szakállas, ápolt külsejű öregúr lép be a kávéházba.

– Szervusz, szervusz! – kiáltja felé az első számú öregúr oly hangosan, mintha a Duna túlsó oldalára szánta volna ezt az üdvözlést. A később érkezett csöndesen leül barátja mellé, feléje hajol, s valamit súg a fülébe.

– Nagyon jó, nagyon jó! – üvölti a másik öblös kacajjal.

A második számú folyton súg, az első számú folyton kiabál.

Rövid időközökben a következőket halljuk orkánszerű lármával süvölteni: „Sokkal, de sokkal nagyobb.” „Semmi, de semmi se maradt.” „Csak volt, csak volt.”

„Egy lyukas garast sem ér, egy lyukas garast sem.” „Jó lesz vigyázni, jó lesz vigyázni.” „Nana. Nana.”

Végül még ezt is: „Ecetera, ecetera.”

Egy ezredet el lehetne vezényelni ilyen hangon. Amellett mindent kétszer ismételt, mint valami ismétlőfegyver.

Nem tudunk dolgozni. Bosszant, amit nem hallunk a beszélgetésükből, és bosszant az, amit hallunk. Ha zsúfolásig tömve lenne a kávéház, és mindenki fecsegne körülöttünk, korántsem zavarna ennyire. Búsán meredünk magunk elé. Egyszerre látjuk, hogy a később érkezett öregúr föláll, kezét nyújt barátjának, s távozni készül.